

15 серпня 2025 | № 15
(1605)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

**15 серпня 1972 року
перший куб
бетону**

**було залито
у фундамент
головного корпусу**

Новопризначений технічний координатор МАГАТЕ з питань України зустрівся із представниками ЧАЕС

див. стор.5

У ЦЬОМУ НОМЕРІ

стор. 3 - 5 — Актуально. Володимир Фещенко здійснив візит на ЧАЕС.

— Командувач НГУ перевіряв підрозділи, які виконують завдання з охорони та оборони ЧАЕС та у зоні відчуження.

— Новопризначений технічний координатор МАГАТЕ з питань України зустрівся із представниками ЧАЕС.

— Крок на шляху до зменшення обсягів РАВ.

стор. 6 — Навчальний курс на базі Лос-Аламоської лабораторії.

стор. 7- 8 — ЧАЕС передано у підпорядкування Міністерству енергетики.

ДАТИ І ПОДІЇ

1 серпня 1977 року — Початок фізичного пуску енергоблоку №1. В енергоблок №1 завантажено першу тепловидільну збірку (ТВЗ).

2 серпня 2013 року — Завершено спорудження нової вентиляційної труби (НВТ) 2-ї черги ЧАЕС (для потреб споживачів блоку №3, сховища рідких та твердих відходів, об'єкта «Укриття») з одночасною частковою реконструкцією існуючих систем вентиляції та системи радіаційного контролю.

10 серпня 2007 року — Укладено контракт на проектування, будівництво та введення в експлуатацію першого пускового комплексу (ПК-1) нового безпечного конфайнмента.

15 серпня 1972 року — У фундамент головного корпусу Чорнобильської АЕС було закладено перший кубометр бетону.

...передача зони відчуження та ЧАЕС із Міністерства захисту довкілля до Міністерства енергетики України має як потенційні плюси, так і мінуси...

див. стор. 7

Володимир Фещенко здійснив робочий візит на об'єкти ЧАЕС

31 липня 2025 року тимчасово виконуючий обов'язки голови Державного агентства України з управління зоною відчуження Володимир Фещенко здійснив робочий візит до об'єктів ДСП «Чорнобильська АЕС», розташованих у місті Славуті.

Фахівці ЧАЕС ознайомили т.в.о. голови ДАЗВ із поточною ситуацією на комплексі з виробництва металевих бочок і залізобетонних контейнерів для зберігання радіоактивних відходів, а також із роботами, які проводяться в навчально-тренувальному центрі.

У приміщенні офісного центру відбулася нарада, під час якої обговорювалися стратегічні плани розвитку підприємства.

Командувач НГУ перевіряв підрозділи, які виконують завдання з охорони та оборони ЧАЕС та у зоні відчуження

Командувач Національної гвардії України Олександр Пилипенко перевіряв підрозділи НГУ, які виконують завдання з охорони та оборони ЧАЕС та у зоні відчуження.

«За останні кілька місяців на Київщині ми провели комплекс заходів, спрямо-

ваних на посилення безпеки та бойової готовності наших підрозділів, зокрема тих, які виконують завдання з охорони та оборони Чорнобильської АЕС і в зоні відчуження, — значиться на фейсбуксторінці Олександра Пилипенка. — Як напочатку повномас-

штабної збройної агресії РФ, так і за ці пів року ми проаналізували особливості подібних завдань, наш досвід і провели організаційно-штатні зміни у підрозділах, що виконують ці завдання: збільшили чисельність особового складу, посилили їх сучасним озброєнням, протитанковими ракетними комплексами, мінометами та системами ППО, іншим необхідним оснащенням і технікою».

Командувач перевіряв стан справ на опорних пунктах та готовність фортифікаційних споруд поблизу ЧАЕС.

У ході роботи він також відвідав тренувальні локації, де особовий склад проводить підготовку: з бійцями працюють досвідчені інструктори, котрі інтегрують у підрозділи власний бойовий досвід.

Особливу увагу приділяється навикам використання БПЛА у процесі забезпечення безпеки в зоні відчуження.

Новопризначений технічний координатор МАГАТЕ з питань України зустрівся із представниками ЧАЕС

5 серпня відбувся візит до Державного агентства з управління зоною відчуження нещодавно призначеного технічного координатора з питань України Департаменту ядерної безпеки МАГАТЕ Мартіна Гайдоша. На зустрічі також були присутні представники Департаменту ядерної енергетики та атомної промисловості Міненерго, а також фахівці ДСП «Чорнобильська АЕС».

Візит мав ознайомчий характер та мав на меті закласти основу для подальшої співпраці, обговорити поточну ситуацію в зоні відчуження та спільно окреслити першочергові кроки для реалізації міжнародних програм допомоги. Особливу увагу сторони приділили процесам подолання наслідків влучання російського дрона в Арку нового безпечного конфайнменту (НБК) Чорнобильської АЕС.

нання робіт і виконано фізичні роботи за ним.

У рамках зустрічі Чорнобильська АЕС вийшла з пропозицією щодо проведення на станції місії МАГАТЕ Comprehensive Safety Assessment Mission щодо стану НБК після влучання російського безпілотного літального апарату. Мета такого заходу — отримати незалежний звіт щодо поточного стану безпеки об'єкта НБК-ОУ, рекомендації щодо усунення виявлених ризиків, підвищення рівня підготовленості до можливих аварійних сценаріїв, створення основи для оновлення стратегічних планів демонтажу нестабільних конструкцій об'єкта «Укриття», а також для забезпечення інформування громадськості та міжнародних партнерів щодо реального стану об'єкта.

Подібна місія надасть можливість здійснення незалежної, технічно обґрунтованої оцінки поточного стану безпеки об'єкта НБК-ОУ після пошкоджень, зокрема перевірки структурної цілісності конфайнмента, оцінки ефективності бар'єрів радіаційного захисту, верифікації стану інженерних та моніторингових систем, визначення необхідності та обсягу відновлювальних заходів, підготовки незалежного висновку для міжнародної спільноти тощо.

МАГАТЕ має визнаний мандат на здійснення незалежного нагляду у сфері ядерної безпеки. Його участь забезпечить прозорість, зменшить геополітичні спекуляції та дозволить відновити довіру міжнародної спільноти до надійності системи ядерної безпеки на ЧАЕС.

Формат Comprehensive Safety Assessment Mission вже використовувався для об'єктів, що зазнали зовнішнього впливу або перебувають у складних технічних умовах. Методологія CSAM включає оцінку ризиків, аналіз сценаріїв аварій, стану безпеки систем, а також людського фактору.

Було під час зустрічі обговорено й інші ініціативи щодо співпраці з МАГАТЕ.

Підтримка міжнародної спільноти свідчить про те, що Україна не лишається сам на сам зі своїми викликами, а має надійних партнерів.

Заступник начальника інженерного центру Чорнобильської АЕС Сергій Поплигін презентував зібранню план невідкладних першочергових робіт НБК після атаки російського дрона із фугасною бойовою частиною.

Він зазначив, що внаслідок дронавої атаки, яка відбулася 14 лютого 2025 року, було пошкоджено цілісність обшивки Арки НБК, а також низку систем конфайнмента. На відновлення НБК міжнародними партнерами виділено 5 мільйонів євро. Згадані кошти будуть використані, зокрема, на виконання невідкладних першочергових робіт, пов'язаних із ремонтом деяких основних і допоміжних металоконструкцій склепіння Арки, гаража технічного обслуговування системи основних кранів, а також зовнішньої обшивки Арки та герметизувальної мембрани.

На першому етапі проекту мають відбутися обстеження й оцінка стану пошкоджених металевих конструкцій Арки НБК у зоні вибуху, перевірка обшивки, виявлення щілин між торцевими стінами й залізобетонними конструкціями, а також огляд самих залізобетонних огорожувальних елементів.

За результатами обстеження буде розроблено технічні рішення для невідкладного першочергового тимчасового ремонту обшивки й закриття виявлених нещільностей у конструкціях Арки. Пізніше буде розроблено проект вико-

Крок на шляху до зменшення обсягів РАВ

11 серпня 2025 року Державна інспекція ядерного регулювання України (ДІЯРУ) розглянула та погодила надані ДСП ЧАЕС технічне рішення «Про початок промислової експлуатації Установки звільнення радіоактивних матеріалів від регулюючого контролю ДСП ЧАЕС у частині звільнення дрібногабаритних РМ від РК» та «Процедуру проведення статистичного аналізу із застосуванням критерію відповідності середнього геометричного значення відношень питомої активності радіонуклідів $^{137}\text{Cs}/^{60}\text{Co}$ та $^{60}\text{Co}/^{137}\text{Cs}$ на ДСП ЧАЕС».

Це ще один важливий крок на шляху до промислової експлуатації установки, використання якої дозволить звільнити від регулюючого контролю певні матеріали, що суттєво зменшить об'єми РАВ, котрі утворюються під час зняття ЧАЕС з експлуатації.

видами радіоактивних відходів в Україні та вжиття усіх можливих заходів для скорочення їх кількості.

Починаючи з жовтня 2020 року уста-

жато регулювання було направлено відповідний звіт. ДІЯРУ із залученням ДНТЦ ЯРБ виконали розгляд цього документу та надали свої зауваження.

Установку було створено за фінансової підтримки Європейського Союзу з метою підвищення рівня безпеки та рентабельності поводження з усіма

новка, відповідно до спеціально розробленої програми, перебувала у дослідно-промисловій експлуатації, за результатами якої на розгляд до Дер-

В рамках усунення зауважень були виконані додаткові роботи з вимірювання контейнерів із радіоактивним матеріалом та доопрацьовано звіт, який отримав нарешті позитивний висновок.

Після цього за результатами дослідно-промислової експлуатації установки відбулося доопрацювання документів «Стандарт підприємства. Управління виробничими процесами. Порядок підготовки радіоактивних матеріалів до звільнення від регулюючого контролю. СТП 2.039-2021» та «Методика визначення нуклідних векторів для радіоактивних матеріалів ДСП «Чорнобильська АЕС»», які є невід'ємною частиною діяльності зі звільнення матеріалів від регулюючого контролю на ДСП ЧАЕС та зняття з експлуатації блоків 1, 2, 3 Чорнобильської АЕС, у цілому.

Навчальний курс на базі Лос-Аламоської лабораторії

Завершився навчальний курс «Основи неруйнівного контролю для міжнародних гарантій», який проходив на базі Лос-Аламоської національної лабораторії (LANL, США). Курс було організовано з метою удосконалення знань і практичних навичок у застосуванні сучасних методик контролю та обліку ядерних матеріалів, які відповідають міжнародним стандартам МАГАТЕ та національним системам обліку та контролю ядерних матеріалів (SSAC).

Навчання відбувалося за участю широкого кола фахівців: окрім експертів Лос-Аламоської лабораторії, у заході брали участь також запрошені спеціалісти з інших провідних науково-дослідних лабораторій та установ США, що забезпечило багатoproфільний підхід до вивчення теми та сприяло обміну досвідом між представниками різних організацій.

— Під час навчання ми розглянули низку важливих тем, — розповів учасник навчального курсу інженер-радіохімік вимірювальної водно-радіохімічної лабораторії відділу інтегрованого поводження з РМ Володимир Шаталов.

— Зокрема, ми розглянули принципи роботи детекторів на основі йодистого натрію, германію високої чистоти та детекторів нейтронного випромінювання, а також методику визначення ізотопного співвідношення ізотопів

урану та ізотопів плутонію за допомогою гамма-спектрометрії.

Важлива частина навчання — кількісне визначення ядерних матеріалів за допомогою нейтронних вимірювань з урахуванням результатів гамма-спектрометрії. Ми також отримали практичні навички в частині проведення вимірювань, калібрування обладнання, обробки результатів та забезпечення якості аналітичних процедур.

Аналіз міжнародного досвіду стандартизації вимірювальних процедур та технічного супроводу систем гарантій для контролю ядерних матеріалів — це також важливий елемент навчання.

Я ознайомився з особливостями калібрування детекторів, специфікою роботи з різними типами зразків та методами підвищення точності визначення ізотопного складу.

Що було найбільш цікавим? Оцінка впливу геометрії зразка та конфігурації обладнання на точність визначення ізотопного складу урану та плутонію.

А ще — адаптація методів нейтронного аналізу для різних типів ядерних матеріалів з урахуванням результатів попереднього гамма-спектрометричного дослідження, практичні підходи до калібрування детекторів у реальних умовах експлуатації, оцінка мінімізації впливу фонових нейтронних і гамма-випромінювань на результати аналізу та впровадження ефективних процедур внутрішнього контролю якості вимірювань для гарантування достовірності результатів відповідно до міжнародних вимог.

Звісно, Чорнобильський АЕС варто розглянути можливість використання отриманої інформації при проведенні вимірювань радіонуклідного складу твердих РАВ на ПКПТРП та комплексі НБК- ОУ.

Окрім того, нам варто підтримувати робочі контакти з технічними фахівцями лабораторій США з метою обміну досвідом, уточнення технічних аспектів або розв'язання нетипових аналітичних ситуацій без залучення додаткових ресурсів.

ЧАЕС передано у підпорядкування Міністерству енергетики

21 липня 2025 року відбулася реорганізація структури державного управління. Кабінет Міністрів України ліквідував Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів (яке раніше займалося цими питаннями) і передав відповідні повноваження Міністерству енергетики, зокрема функції з формування державної політики у сфері управління зоною відчуження, зняття з експлуатації ЧАЕС, перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та управління радіоактивними відходами (РАО) на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення.

Передача ЧАЕС у підпорядкування Міністерства енергетики — логічний і обґрунтований крок, насамперед тому, що зняття з експлуатації ядерних блоків — закономірний етап, який чекає на всі атомні станції України, кошти на цей етап мають накопичуватися ще на стадії експлуатації, а фінансування здійснюватися з одного джерела.

Крім того, передачу досвіду зі зняття з експлуатації, накопиченого персоналом ЧАЕС, набагато зручніше здійснювати в рамках одного міністерства.

Однак передача зони відчуження та Чорнобильської АЕС із Міністерства захисту довкілля до Міністерства

енергетики України має як потенційні плюси, так і мінуси.

Як уже згадувалося, Міністерство енергетики відповідає за ядерну енергетику та управління атомними станціями, включно зі зняттям з експлуатації.

Передача підприємств зони відчуження у підпорядкування Міненерго дозволить централізувати управління всіма аспектами, пов'язаними з ядерною інфраструктурою та поводженням з РАВ, що може підвищити

ефективність координації.

Міністерство енергетики має більше досвіду та ресурсів для управління складними технічними проектами, а також більше важелів для стабільного фінансування проектів, пов'язаних із ЧАЕС, що безпосередньо впливає на стабільність зарплат і соціальних гарантій працівників.

Зона відчуження останніми роками розглядає питання розміщення на своїй території об'єктів альтернативної енергетики.

Перехід під Міненерго може сприяти інтеграції в ширші енергетичні ініціативи, наприклад, проекти альтернативної енергетики в зоні відчуження або розвиток інфраструктури для поводження з радіоактивними відходами (РАВ).

Це може відкрити нові робочі місця або можливості для перекваліфікації співробітників, особливо інженерів і технічних спеціалістів.

Крім того, є шанс, що централізація під Міненерго може спростити процеси прийняття рішень, що позитивно позначиться на оперативності вирішення питань, пов'язаних із зарплатами, контрактами та умовами праці.

Спеціалісти ЧАЕС, особливо ті, що займаються питаннями ядерної безпеки, демонтажу, поводження з РАВ, потенційно матимуть більше можливостей для професійного розвитку, наприклад, через участь у програмах навчання, міжнародних проєктах або обміні досвідом з іншими атомними станціями.

Міненерго, як відомство з великим впливом в енергетичному секторі, може активніше лобювати збереження або розширення соціальних гарантій для працівників ЧАЕС, включно з пільгами за роботу в умовах підвищеного радіаційного ризику, медичним страхуванням і пенсійними програмами.

Збільшується шанс на приведення зарплат до середнього рівня по ядерній галузі (наприклад, до рівня працівників «Енергоатома», що управляє діючими АЕС), що може усунути можливі диспропорції між співробітниками ЧАЕС та інших станцій.

У разі вирівнювання зарплат на ЧАЕС і по галузі є шанс зменшити відтік кадрів, зробити станцію більш привабливою для нових кваліфікованих кадрів, повернути її в конкурентне середовище.

Проте зміна відомчого підпорядкування може тимчасово спричинити затримки у фінансуванні програм, зокрема виплати заробітної плати, невизначеність в управлінні, що може вплинути на робочі процеси та моральний дух співробітників.

Якщо пріоритети міністерства змістяться в бік економічних проєктів (наприклад, комерціалізація зони), це може призвести до перерозподілу ресурсів, що не завжди буде в інтересах працівників.

Якщо Міненерго вирішить оптимізувати управління зоною, деякі адміністративні або допоміжні посади можуть бути скорочені.

Крім того, Міненерго може віддавати пріоритет економічним або виробничим завданням на шкоду суворому дотриманню екологічних і радіаційних норм.

Якщо Міненерго одночасно визначатиме політику для виробників РАВ та операторів з їх поводження, це може знизити прозорість і ефективність нагляду, особливо якщо Держатомрегулювання не буде достатньо незалежним або ресурсним.

Підсумовуючи, для працівників ЧАЕС перехід під управління Міненерго може принести плюси у вигляді більш стабільного фінансування, спрощення управління, доступу до нових проєктів і зміцнення професійного статусу.

Однак реалізація цих переваг залежатиме від того, як Міненерго розста-

вить пріоритети та чи зможе воно ефективно координувати роботу ЧАЕС і зони відчуження.

Довідково: Законодавство вимагає, щоб функції експлуатації ядерних установок і поводження з РАВ були розділені на рівні операторів, щоб уникнути конфлікту інтересів.

Це означає, що одна організація не повинна одночасно експлуатувати ядерні установки та управляти РАВ, оскільки це може призвести до недостатнього контролю за безпекою.

Однак законодавство не забороняє одному міністерству (наприклад, Міненерго) координувати роботу різних операторів, якщо їхні функції розділені. Міненерго, як орган виконавчої влади, може здійснювати нагляд за операторами (наприклад, ЧАЕС як експлуатуючою організацією та спеціалізованими підприємствами з поводження з РАВ, такими як ДСП «Центральне підприємство з поводження з РАВ»).

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чернобильська АЕС»

Відповідальний за випуск: Віталій Медвідь

Над номером працювали: Майя Руденко,
Віталій Медвідь

Зворотній зв'язок:

m.rudenko@chnpp.gov.ua

+380 4593 441 50

Ukraine
NOW ua

Видання засновано у 1995 році. Видається на виконання ст. 10. «Права громадян та їхніх об'єднань на одержання інформації у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки» Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та на підставі ч.3 ст. 15 Закону України «Про медіа».